

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peutercentrum Speelwereld

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 20 september 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 11 juli 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peutercentrum Speelwereld. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Speelwereld maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het peutercentrum en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers werken aan de hand van thema's aan het stimuleren van de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De kinderen varen duidelijk wel bij de rust en duidelijkheid die de pedagogisch medewerkers creëren. Ondanks dat zij de ruimtes delen met de buitenschoolse opvang is er aandacht voor de inrichting. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren. De ouders met wie we spraken zijn erg enthousiast over wat Speelwereld voor hun kinderen betekent maar ook wat ze doen om ouders hierbij te betrekken. Verder is een sterk punt de vanzelfsprekendheid waarmee de teamleden onder begeleiding van de werkbegeleider werken aan persoonlijke leerdoelen en teamdoelen met behulp van beeldcoaching.

Wat kan beter?

We hebben ook gesproken over onderdelen die nog beter kunnen. Zo kunnen de pedagogisch medewerkers de observatiegegevens nog explicieter gebruiken in een cyclisch proces van doelen stellen,

Kinderopvangorganisatie: Stichting
Spelenderwijs

LRK-nummer: 126697917

Totaal aantal doelgroepeuters: 22

passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Ook kunnen zij de betrokkenheid van de kinderen vergroten door meer tijd en rust te nemen bij de uitleg van de opdrachten en door actief na te gaan of peuters de opdrachten hebben begrepen. Voor de leiding ligt er een kans om nog beter in beeld te brengen hoe de peuters zich hebben ontwikkeld op Speelwereld.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	8
4.	Reactie van de houder	13

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peutercentrum Speelwereld.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groepen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, zorgconsulent, werkbegeleider en locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

K Kan beter

V Voldoende

G Goed

.....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peutercentrum Speelwereld.

Conclusie

Het beeld van de kwaliteit van de voorschoolse educatie is positief. De onderzochte standaarden zijn merendeels op orde en bovendien vinden we dat Speelwereld goede kwaliteit laat zien op twee onderdelen. Dit betreft de goede samenwerking en de zorgvuldige extra ondersteuning waar die nodig is. Eén onderdeel, ontwikkelingsresultaten, kan beter.

Context

Peutercentrum Speelwereld is gevestigd in een multifunctioneel gebouw waar onder andere ook kinderopvang, buitenschoolse opvang, scholen en sportmogelijkheden in zijn ondergebracht. Het peutercentrum heeft 2 groepen voor kinderen in de leeftijd van 2,5-4 jaar. De groepsruimtes deelt het met een buitenschoolse opvang.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 11 februari 2019 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peutercentrum Speelwereld.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning			Ⓡ
OP6 Samenwerking			Ⓡ

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarderen we als voldoende. De pedagogisch medewerkers gebruiken een programma voor voorschoolse educatie en werken aan de hand van een themaplanning. Doelen gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek zijn daarin het uitgangspunt. Tijdens de activiteiten differentiëren de pedagogisch medewerkers op een mooie manier naar de behoeften van de peuters. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimtes aantrekkelijk en uitdagend in. Er zijn veel spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. Ook zien we dat er in de inrichting aandacht is voor voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters en het thema waaraan gewerkt wordt. De rijke omgeving voor de kinderen is het resultaat van gerichte versterking hiervan door team en werkbegeleider. De ruimtes worden op de meeste dagen gedeeld met een buitenschoolse opvang. Dit betekent dat op die dagen de lokalen grotendeels moeten worden opgeruimd en de volgende dag weer ingericht. Het is een compliment waard dat de pedagogisch medewerkers er desondanks in slagen de ruimtes zo rijk te maken voor de kinderen.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarderen we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers hebben zicht op de ontwikkeling van de peuters en stemmen hun begeleiding af op wat de peuters nodig hebben. Zij volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een

gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. Ook bespreken zij de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders. Er liggen kansen voor het team om de observatiegegevens nog explicieter te gebruiken in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Ook kunnen de pedagogisch medewerkers zich de vragen die passen bij het zoeken naar verklaringen voor stagnerende ontwikkeling bij peuters meer eigen maken. Dit als volgende stap in het opbrengstgericht werken.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de observant van Speelwereld het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarderen we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij structureren het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers kiezen er bewust voor om met kleine groepjes of individuele kinderen op een vaste plek op de grond of in een themahoek te gaan zitten. De kinderen varen duidelijk wel bij de rust en duidelijkheid die hier vanuit komt.

Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie. Zij grijpen die momenten voortdurend aan om gericht taal aan te bieden en het gesprek en het spel te verrijken. Wel zagen wij veelal interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters. Er liggen kansen de interactie ook meer plaats te laten vinden tussen peuters onderling. Verder kunnen de pedagogisch medewerkers de betrokkenheid van de kinderen vergroten door meer tijd en rust te nemen bij de uitleg van de opdrachten en door actief na te gaan of peuters de opdrachten hebben begrepen. Tenslotte spraken wij over het proces van het team om de kinderen nog meer ruimte te geven om zelf en met elkaar te ontdekken en te verwonderen. Dit vraagt van het team om minder zelf aan het woord zijn. Dit is een onderwerp waar team en werkbegeleider aan werken door middel van beeldcoaching.

OP4. (Extra) ondersteuning

We vinden dat Speelwereld het goed doet in situaties waarin er zorgen

zijn over de ontwikkeling van peuters. We zien dat verschillende geledingen in de organisatie zich daarvoor vanuit een gedeelde visie inspannen. Deze visie is ontwikkeld samen met het buurtteam en de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast is een stevige zorgstructuur ingericht, waarin de zorgconsulent, die frequent op de locatie aanwezig is, een belangrijke rol speelt. We zien een gedegen begeleiding van zorgpeuters, waarbij het team zich sterk inspant om samen met de ouders op te trekken.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als goed. Belangrijk voor deze waardering is het feit dat iedereen die betrokken is bij voorschoolse educatie vanuit de eigen rol zichtbaar gericht is op samenwerking. De samenwerking richt zich op ouders, partners in de Brede school, jeugdzorg en partners in de wijk. Hieronder gaan we nader in op de samenwerking met ouders en de basisscholen als sterke punten van Speelwereld.

Speelwereld ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers zoeken voortdurend naar verschillende manieren om de ouders bij de ontwikkeling van hun peuter te betrekken en zij stimuleren hen om thuis activiteiten te doen. Ze informeren ouders over het thema, middels themabrieven. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen. Een van de ouders die wij spraken roemde het feit dat een van de pedagogisch medewerkers de themabrief had vertaald naar haar moedertaal. Een ander voorbeeld van de waarde die zij hechten aan ouderbetrokkenheid is de cursus Spaans die zij volgden onder meer met als doel om met een ouder te kunnen communiceren. Tenslotte spreken de ouders hun waardering uit over de ruimte die er is om met de pedagogisch medewerkers in gesprek te gaan. Zij zijn erg blij met de tips die zij krijgen over wat ze thuis met hun kinderen kunnen doen.

De manager en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens. Voor de intern begeleiders op de basisscholen is erg helder hoe er gewerkt op Speelwereld. Het team en de zorgconsulent hebben dan ook flink geïnvesteerd in de afstemming met de basisschool over kinderen die extra aandacht nodig hebben. Kenmerkend voor de waarde die Speelwereld hecht aan een doorgaande lijn voor de kinderen is het gesprek dat een pedagogisch medewerker recent voerde met de intern begeleider van een de basisscholen over de ontwikkeling van een kind dat eerder op Speelwereld zat.

Wel liggen er nog kansen samen met de basisscholen te werken aan een doorgaande lijn in het aanbod, het ouderbeleid, het pedagogisch klimaat en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind. Zeker met het oog op de intentie om samen met de openbare basisschool en twee kinderopvangorganisaties te groeien naar een Integraal Kindcentrum.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie: inhoudelijke kop

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

Hoewel het team de ontwikkeling van de peuters volgt kan ze meer doen om de resultaten (bijvoorbeeld per groep en voor alle groepen) in beeld te brengen. Welke doelen willen we minimaal bereiken met de peuters en in hoeverre bereiken we die ook? Op welk ontwikkelingsniveau kwamen de peuters binnen en op welk niveau vertrekken ze? Door dit soort informatie inzichtelijk te maken kan de voorschool beter laten zien wat ze met de voorschoolse educatie bijdraagt aan de ontwikkelingsgroei van de peuters en in hoeverre de peuters zijn toegerust om te starten in groep 1.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie: inhoudelijke kop

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg op Speelwereld is op orde. De houder heeft een werkwijze ingericht om de kwaliteit van de locaties te evalueren en te ontwikkelen. Regelmatig teamoverleg en observaties van de kwaliteit van het pedagogisch en educatief handelen spelen daarin een belangrijke rol. De organisatie heeft werkwijzen en hulpmiddelen ontwikkeld die de pedagogisch medewerkers op hun locatie kunnen benutten. Zo zorgt de organisatie voor kwaliteitsbewaking en efficiëntie, maar blijft verbijzondering voor de locaties mogelijk. De organisatie staat op het op punt de kwaliteitszorg te verrijken met een kijkwijzer. Dit instrument zal een concretisering zijn van de

uitgangspunten van de organisatie naar concreet gedrag van de pedagogisch medewerkers op de groepen. De volledige kijkwijzer of onderdelen daarvan gaan gebruikt worden tijdens de observaties op de groepen, die al structureel plaatsvinden.

KA2. Kwaliteitscultuur

De kwaliteitscultuur is op orde. De leiding en de pedagogisch medewerkers werken aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Daarnaast is er een grote bereidheid om de voorschoolse educatie te verbeteren. Een sterk punt van Speelwereld is de vanzelfsprekendheid waarmee het team onder begeleiding van de werkbegeleider aan persoonlijke leerdoelen en teamdoelen werkt met behulp van beeldcoaching. Op een van de groepen is ook gericht gewerkt aan versterking van de samenwerking, met resultaat. Er liggen nog kansen voor de pedagogisch medewerkers, die in vaste duo's op de twee groepen werken, met elkaar door te groeien als team. Het feit dat een van de pedagogisch medewerkers volgend jaar op beide groepen gaat werken kan daarbij helpen.

KA3. Verantwoording en dialoog

De leiding van Speelwereld verantwoordt zich (via de houder) voldoende aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat het peutercentrum open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze voldoende informatie ontvangen. Tenslotte zou Speelwereld nog meer in dialoog kunnen gaan met ouders en de basisscholen over de huidige kwaliteit van de voorschoolse educatie, de wensen voor verbetering en volgende stappen die (gezamenlijk) gezet kunnen worden.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Wij zijn trots op dit goede rapport en het beeld dat het geeft van de kwaliteit van peutercentrum Speelhuis, een van de 62 peutercentra van Spelenderwijs Utrecht. Het is een mooi voorbeeld van hoge kwaliteit voor een kwetsbare doelgroep peuters. Het zou jammer zijn als dit verloren gaat in de aankomende harmonisatie in Utrecht in 2020.

De gesprekken tijdens de inspectie met medewerkers en ouders waren zeer prettig. Na de inspectie heeft de inspecteur op constructieve wijze met ons de resultaten gedeeld en hebben wij zinvolle feedback ontvangen om het effect van de activiteiten nog groter te maken.

De bevindingen van de inspecteur komen overeen met onze kijk op de kwaliteit van het peutercentrum. Wij investeren in onze pedagogisch medewerkers, wat een goede kwaliteit oplevert van voorschoolse educatie. Pedagogisch medewerkers benutten de informatie over de ontwikkeling van de peuters om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. Zo blijven peuters actief en betrokken door geschikte opdrachten, vrij spel en begeleid spel.

Samen met onze partners, jeugdgezondheidszorg en buurtteam, hebben wij een stevige zorgstructuur opgezet met de pedagogisch medewerker en de zorgconsulent als spil in het netwerk.

In situaties waar er zorgen zijn over kinderen, wordt tijdig gesignaleerd en geeft de zorgconsulent extra ondersteuning.

Wij hebben veel geïnvesteerd in een nieuwe andere samenwerking met ouders. Vanuit een dialogische benadering werken wij met ouders samen aan de ontwikkeling van hun peuter, als educatieve partners.

Wij zijn trots dat ouders aangeven dat wij openstaan voor hun wensen en voorstellen.

Individuele peuters volgen we nauwkeurig, maar het in beeld brengen van de resultaten van de voorschoolse educatie per groep kan beter. Dit gaan we verbeteren door doelen te stellen voor de groep en de individuele peuters en daar passende activiteiten met veel spel aan te verbinden. De doelen en activiteiten gaan we evalueren om vast te kunnen stellen of de activiteiten bijdragen aan de ontwikkelingsgroei van de peuters en in hoeverre de peuters zijn toegerust om te starten in groep 1. We onderzoeken of ons kindvolgsysteem KIJK! ons hierbij kan helpen en of er in het land mooie voorbeelden zijn om de resultaten in beeld te brengen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

